

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки
та менеджменту

 Олександр ОПАЛОВ
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Сучасні методики викладання у вищій школі
та педагогічна майстерність**

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *07 «Управління та адміністрування»*

Спеціальність: *073 «Менеджмент»*

Освітньо-наукова програма: *Менеджмент*

Розробники: Катерина КЛИМОВА, д. пед. н., професор, професор кафедри іноземних мов

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Сніжана КУБРАК

Погоджено із гарантом освітньо-наукової програми «Менеджмент»

 Ірина КРАВЧУК

Схвалено навчально-методичною комісією факультету економіки та менеджменту

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Голова НМК Оксана ПРОКОПЧУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма
Загальна кількість кредитів – 4 годин - 120 змстових модулів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова
		Рік підготовки:
	Спеціальність 073 «Менеджмент»	1-й
		Семестр
		2-й
		Лекції
	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	20 год.
		Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		80 год.
		Форма підсумкового контролю:
	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни циклу універсальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти професійно-педагогічної компетентності, зокрема високого рівня педагогічної майстерності, коли відбувається синтез наукових знань із фахових дисциплін та вмінь і навичок ефективно використовувати традиційні й інноваційні методи їх викладання у вищій школі.

Завданнями дисципліни є формування: 1) знань про предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі; 2) знань про комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі; 3) знань про методику підготовки навчальних занять у вищій школі, умінь і навичок практичного застосування цих знань у власній роботі; 4) знань про педагогічну майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи, орієнтованих на професійну діяльність умінь і практичних навичок.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК02.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- структуру вищої освіти в Україні;
- методологію педагогіки вищої школи;
- загальнодидактичні принципи, форми, засоби навчання; традиційні та інноваційні методи навчання;
- структурні компоненти навчально-методичного забезпечення дисципліни в ЗВО;
- психолого-педагогічні особливості комунікації суб'єктів навчання;
- структуру педагогічної майстерності науково-педагогічного працівника.

вміти:

- ефективно використовувати традиційні та інноваційні методи навчання у різних формах викладання фахових дисциплін;
- володіти педагогічною майстерністю у навчальному процесі, у тому числі мистецтвом переконання та аргументування у педагогічній комунікації;
- застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.

Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти.

1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи.

2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі

3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці.

4. Зміст стандартів вищої освіти (за галузями). Перелік компетентностей здобувачів.

Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.

1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат.
2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика.
3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі.
4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи.
5. Електронні засоби навчання.
6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи.

Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.

1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи.
2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором).

Змістовий модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.

1. Психологічні засади навчання у вищій школі.
2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.
3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.
4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.
5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.
6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.

Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.

1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.
2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.
3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.

4 Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.

Змістовий модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі.

Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.

1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.
2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.
3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.
4. Бінарні лекції з фахових дисциплін.
5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.

Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.

1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.
2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.
3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.
4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання.

Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.

1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.
2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.
3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.
4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання.
5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Змістовий модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.

1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю.

2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення.

3. Зміст професіограми викладача ЗВО.

4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства.

Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача.

1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.

2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості.

3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання.

4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	У тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі				
<p>Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти.</p> <p>1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи.</p> <p>2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі</p> <p>3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці.</p> <p>4. Зміст стандартів вищої освіти (за галузями). Перелік компетентностей здобувачів.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.</p> <p>1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат.</p> <p>2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика.</p> <p>3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм</p>	12	2	2	8

<p>навчання. Засоби навчання у вищій школі.</p> <p>4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи.</p> <p>5. Електронні засоби навчання.</p> <p>Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи.</p>				
<p>Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи.</p> <p>2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором).</p>	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6	24
Змістовий модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі				
<p>Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.</p> <p>1. Психологічні засади навчання у вищій школі.</p> <p>2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.</p> <p>3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.</p> <p>4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.</p> <p>5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.</p> <p>6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.</p> <p>1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.</p> <p>2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.</p> <p>3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.</p> <p>4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.</p>	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4	16

Змістовий модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі.				
<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.</p> <p>1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.</p> <p>2. Лекційні заняття як теоретичне підгрунття для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.</p> <p>3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.</p> <p>4. Бінарні лекції з фахових дисциплін.</p> <p>5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.</p> <p>1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.</p> <p>2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.</p> <p>3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання галузевої термінології.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <p>1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <p>2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.</p> <p>3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.</p> <p>4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання.</p> <p>5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів.</p>	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6	24
Змістовий модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи.				
<p>Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.</p> <p>1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні</p>	12	2	2	8

педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю. 2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення. 3. Зміст професіограми викладача ЗВО. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства 2019 року.				
Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача. 1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості. 3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання. 4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 4	24	4	4	16
Усього годин	120	20	20	80

5. Теми практичних занять

Назва теми та план заняття	К-ть годин
	Денна форма
Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти. 1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи. 2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі 3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці. 4. Зміст стандартів вищої освіти (за галузями). Перелік компетентностей здобувачів. <i>Бліц-опитування, повідомлення, конспектування</i>	2
Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання. 1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат. 2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика. 3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі. 4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи. 5. Електронні засоби навчання.	2

<p>6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи. <i>Створення глосарію до теми, складання порівняльної таблиці, тематики проєктів, робота з комп'ютером.</i></p>	
<p>Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни. 1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи. 2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни. 3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором). <i>Складання силабусу та робочої програми (дисципліни за фахом), робота з ОПП.</i></p>	2
<p>Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент. 1. Психологічні засади навчання у вищій школі. 2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення. 3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику. 4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності. 5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку. 6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації. <i>Ділова гра, презентації, виконання тестів із теми.</i></p>	2
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача. 1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті. 2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача. 3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення. 4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції. <i>Виступи з теми, виконання тестів, вправ.</i></p>	2
<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій. 1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО. 2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій. 3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій. 4. Бінарні лекції з фахових дисциплін. 5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект. <i>Складання плану-конспекту лекції за фахом</i></p>	2
<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика. 1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять. 2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача. 3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з</p>	2

дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання. 4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання. <i>Складання плану-конспекту практичного/лабораторного заняття.</i>	
Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів. 1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів. 2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій. 3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО. 4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання. 5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів. <i>Розробка завдань для самостійної роботи (за фахом)</i>	2
Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності. 1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю. 2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення. 3. Зміст професіограми викладача ЗВО. 4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства <i>Розв'язання педагогічних задач.</i>	2
Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача. 1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості. 3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання. 4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України. <i>Підготовка презентацій з питань теми.</i>	2
Всього	20

6. Самостійна робота

Назва теми та план заняття	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти. 1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи <i>Види робіт: робота з джерелами – складання бібліографії.</i> 2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі <i>Види робіт: робота з підручником - тези</i> 3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці <i>Види робіт: підготувати реферати.</i>	8

<p>4. Зміст стандартів вищої освіти (за галузями). Перелік компетентностей здобувачів <i>Види робіт: конспектування.</i></p>	
<p>Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.</p> <p>1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат <i>Види робіт: підготовка глосарію.</i></p> <p>2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика <i>Види робіт: скласти тематичну таблицю.</i></p> <p>3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі <i>Види робіт: підготувати повідомлення.</i></p> <p>4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи <i>Види робіт: скласти порівняльну таблицю.</i></p> <p>5. Електронні засоби навчання <i>Види робіт: повідомлення про електронні навчальні платформи.</i></p> <p>6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи <i>Види робіт: захист проєктів.</i></p>	<p>8</p>
<p>Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи. <i>Види робіт: скласти алгоритм дій.</i></p> <p>2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором). <i>Види робіт: підготувати електронні матеріали з фахового курсу.</i></p>	<p>8</p>
<p>Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.</p> <p>1. Психологічні засади навчання у вищій школі.</p> <p>2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.</p> <p>3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.</p> <p>4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.</p> <p>5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.</p> <p>6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації. <i>Види робіт: скласти діалоги викладач/студент. Дидактичні ігри.</i></p>	<p>8</p>
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.</p> <p>1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.</p> <p>2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.</p> <p>3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.</p> <p>4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції. <i>Види робіт: робота зі словниками, опрацювання текстів з підручників, виконання вправ.</i></p>	<p>8</p>

<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО. 2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій. 3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій. 4. Бінарні лекції з фахових дисциплін. 5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект. <p><i>Види робіт: підготувати конспект лекцій за трьома типами.</i></p>	8
<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять. 2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача. 3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання. 4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання. <p><i>Види робіт: підготовка за питальником до колоквіуму.</i></p>	8
<p>Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів. 2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій. 3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО. 4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання. <p><i>Види робіт: підготувати презентацію.</i></p> <p>5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів. <i>Види робіт: тестові завдання.</i></p>	8
<p>Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю. 2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення. 3. Зміст професіограми викладача ЗВО. 4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства <p><i>Види робіт: Написання есе на тему: «Слово вчителя – інструмент впливу на душу вихованця» (В.Сухомлинський).</i></p>	8
<p>Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО. <i>Види робіт: повідомлення.</i> 2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості. <i>Види робіт: презентація.</i> 3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання. <i>Види робіт: ділова гра.</i> 4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України. <i>Види робіт: реферат.</i> 	8
<p>Всього</p>	80

7. Методи навчання

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу до здобувачів вищої освіти; реалізується через навчання на основі практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle. Під час проведення практичних занять з курсу застосовується слайдова презентація (у програмі PowerPoint), роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань, вирішуються ситуаційні завдання. Заняття проводяться у вигляді практикумів з виконанням індивідуальних та групових завдань, конференцій, круглих столів. Застосування цих форм і методів дає можливість значно активізувати навчальний процес з дисципліни, систематизувати і поглибити знання та навички у здобувачів.

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність»: поточний, періодичний та підсумковий. Поточний контроль включає тематичне оцінювання, а періодичний – модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді на практичних заняттях, за самостійні та контрольні роботи. Періодичний (модульний) контроль проводиться у формі тестування. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного та періодичного контролю виставляється студентам в журнал після кожного контрольного заходу. Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим та допущеним до підсумкового контролю – заліку, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально/мінімально можлива кількість балів за поточний і періодичний контроль упродовж семестру – 60/36 та максимально/мінімально можлива кількість балів, набраних на заліку – 40/24.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Структура вищої освіти в Україні. Типи закладів вищої освіти.
2. Рівні вищої освіти та наукові ступені. Закон України «Про вищу освіту».
3. Види документів про вищу освіту (наукові ступені).
4. Стандарт вищої освіти: визначення.
5. Предмет методології педагогіки вищої школи.
6. Поняття методика викладання у вищій школі у зв'язку з поняттями: педагогіка вищої школи, дидактика, методика викладання.
7. Предмет і завдання методика викладання у вищій школі.
8. Категорійно-поняттєвий апарат дидактики вищої школи: викладання, навчання, учіння.

9. Предмет і завдання дидактики вищої школи.
10. Філософські, психологічні, власне дидактичні та специфічні загальні принципи навчання у вищій школі.
11. Форми організації навчання та дидактичні засоби у ЗВО.
12. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання».
13. Методи та прийоми навчання. Класифікації методів навчання у дидактиці.
14. Традиційні та інноваційні методи навчання.
15. Активні та інтерактивні методи навчання.
16. Методична система – результат педагогічного проектування.
17. Проектування як початковий етап розробки методичної системи викладання фахової дисципліни.
18. Проблема моделювання у наукових дослідженнях.
19. Принцип модульності. Поняття про навчальний модуль та його структуру.
20. Принцип кредитності у Європейській кредитно-трансферній системі. Переваги. Поняття про кредит.
20. Структура навчально-методичного забезпечення дисципліни (НМЗ).
21. Психологічні засади навчання у вищій школі.
22. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи.
23. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.
24. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.
25. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.
26. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.
27. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.
28. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.
29. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.
30. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.
31. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.
32. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.
33. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.
34. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.
35. Бінарні лекції з фахових дисциплін.
36. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.
37. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.
38. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.

39. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.
40. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання.
41. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.
42. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.
43. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.
44. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами.
45. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю.
46. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення.
47. Зміст професіограми викладача ЗВО.
48. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства.
49. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.
50. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контрольна робота за ЗМ 1 – 5			Контрольна робота за ЗМ 2–5		Контрольна робота за ЗМ 3 –5			Контрольна робота за ЗМ 4–5			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

11. Рекомендована література

Основна

1. Казак І. О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця : Ніланд ЛТД, 2015. 224 с.
3. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : Рута, 2010. 560 с.
4. Климова К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін.: за ред. О. А. Кучерук. К.: КНТ, 2016. С. 87–105.
5. Климова К. Я. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність» (для підготовки докторів філософії). Житомир: Поліський національний університет, 2023. 74 с.
6. Кравчук Н. Я., Коваль О. Є. Методика викладання у вищій школі (мотивація навчальної діяльності) : матеріали методичного семінару «Мотиваційний підхід до організації навчального процесу у вищій школі». Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 81 с.
7. Омельчук С. А. Бути чесним у навчанні й науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.
8. Самоактуалізація викладача-філолога: акмеологічний аспект професійно-педагогічної діяльності : монографія / К. Климова, А. Плечко, Д. Куриленко, О. Вознюк, Н. Щерба, О. Гордієнко, Л. Шевцова. Житомир : Вид-во Поліського національного університету, 2022. 220 с.

Додаткова

1. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 16.07.2019р. № 2704-VIII. Відомості Верховної Ради. 2019. С. 81.
2. Климова К. Я. Культура спілкування як елемент педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*: збірник наукових праць. 2019. Вип. 31 (41). С. 76–79.
3. Климова К. Я. Імітаційне моделювання ситуацій професійної педагогічної комунікації у процесі навчання української мови на нефілологічних факультетах університетів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Випуск 59. Серія: Педагогічні науки*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 33–37.
4. Климова К. Я. Розвиток творчої обдарованості майбутнього фахівця у відкритому навчально-виховному середовищі університету: практичний

аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2017. Вип. 3 (89). С. 96–99.

5. Климова К. Я. Формування правописної компетентності здобувачів нефілологічних спеціальностей університетів у контексті реалізації державної мовної політики в Україні. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. 4. С. 85–89.

6. Климова К. Я. Розвиток критичного мислення студентів у процесі роботи з інформаційними джерелами. *Вісник Глухівського НПУ ім. О. Довженка. Педагогічні науки*. 2020. 1 (42). С.90–96.

7. Український правопис / Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. Київ : Інститут української мови, 2019. 282 с.

12. Електронні інформаційні ресурси

1. Навчальне середовище Moodle. URL:<http://m.polissiauniver.edu.ua/>.
2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, дисертації, навчальні матеріали, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):
  - Інституційний репозитарій Поліського національного університету .URL: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/?locale=ua>
3. Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича. URL:https://www.lib.zt.ua/ua/our_resources/node/57
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національної комісії зі стандартів державної мови. URL : <https://mova.gov.ua/>